

Behandling uden samtykke: Når patienten er indlagt i somatikken

Du kan befinde dig i følgende to situationer, når patienten i forvejen **er** indlagt i somatikken:

- 1) Der er ikke tid til fx at kontakte psykiatrien, fordi patienten har brug for øjeblikkelig livsnødvendig behandling. Her giver man den nødvendige behandling i henhold til Sundhedslovens § 19.
- 2) Der er tid til at overveje, hvad man skal gøre:
 - 2a. hvis patienten er varigt inhabil, fx svært dement, kan Sundhedslovens kap. 5 § 18 anvendes
 - 2b. Overvej somatisk tvangsbehandling i henhold til Psykiatrilovens § 13

Trin 1: Kontakt psykiatrisk bagvagt for vejledning

Trin 2: Udfærdig tvangsindlæggelsespapirer:

Røde papirer = patienten er til fare for sig selv eller andre

Gule papirer = Behov for psykiatrisk behandling

Trin 3: Psykiateren ankommer på akut tilsyn for at dobbeltindlægge patienten og udfærdige tvangsprotokol skema 1

Trin 4: Den psykiatriske overlæge konfererer med somatisk overlæge og aftaler den somatiske tvangsbehandling, der indføres på tvangsprotokol skema 2

Trin 5: Psykiatrien går daglige tilsyn på somatisk afdeling.

Behandling uden samtykke:

Når patienten **ikke** i forvejen er indlagt i somatikken, patienten er fx mødt op i skadestuen

Du kan befinde dig i følgende to situationer, når patienten **ikke** i forvejen er indlagt i somatikken:

- 1) Der er ikke tid til fx at kontaktpsykiatrien, fordi patienten har brug for øjeblikkelig livsnødvendig behandling. Her giver man den nødvendige behandling i henhold til Sundhedslovens § 19.
- 2) Der er tid til at overveje, hvad man skal gøre:
 - 2a. hvis patienten er varigt inhabil, fx svært dement, kan Sundhedslovens kap. 5 § 18 anvendes
 - 2b. Hvis patienten ikke er somatisk behandlingskrævende, men har behov for psykiatrisk behandling

Trin 1: Du vurderer, at patienten er sindssyg og ikke vil modtage frivillig psykiatrisk behandling.

Trin 2: Hvis ja til trin 1, så kontakt psykiatrisk bag vagt med henblik på vejledning.

Trin 3: Politiet tilkaldes

Trin 4: Tvangsindlæggelsespapirer udfyldes imens:

Røde papirer =

Behov for behandling plus konkret fare

Gule papirer =

Behov for behandling minus konkret fare

Trin 5: Politiet ankommer og træffer bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse

Trin 6: Ring til PAM og fortæl patienten er på vej

Trin 7: Politiet transporterer patienten til Psykiatrien

Husk: tvangspapirer i original eller kopi altid skal følge patienten.

Se også retningslinje dok. nr. 234050

PAM Roskilde: 58 53 75 00 (Roskilde* + Køge*)

PAM Slagelse: 58 53 64 20 (Holbæk* + Slagelse*)

PAM Vordingborg: 58 53 70 30 (Næstved*+Nyk.F*)

*gældende for de somatiske matrikler.

Relevant lovgivning

Sundhedslovens § 19 kan anvendes til at igangsætte eller fortsætte **øjeblikkelig livsnødvendig behandling** hos midlertidige inhabile, fx delirøse patienter. Det kan omfatte fx PN-medicin, men man **må ikke anvende psykiatriske tvangsforanstaltninger fx bæltefiksering**.

Sundhedslovens kap. 5 § 18 omhandler somatisk tvangsbehandling af varigt inhabile

Psykiatrilovens § 13 kan anvendes på sindssyge patienter, der har behov for somatisk behandling af en lidelse, der udsætter patientens liv eller helbred for væsentlig fare. Ovenstående betingelser skal være opfyldt (jf. Psykiatriloven §5).

Patienten bliver tvangsindlagt på røde/gule papirer, og befinder sig på somatisk afdeling, men er også indlagt i psykiatrien (dobbelt indlagt) – **dette kræver ikke politiets medvirken, men kræver psykiatriens medvirken** og dermed akut tilsyn ved vagthavende psykiater

Psykiatrilovens §5 anvendes til **frihedsberøvelse** med henblik på behandling, når patienten er **sindssyg og behandlingskrævende eller farlig. Politiet skal være til stede**. Når vi vurderer, om patienten skal frihedsberøves for psykisk sygdom, skal vi kunne sige ja til følgende betingelser:

- Har man forsøgt at få patientens samtykke til frivillig indlæggelse?
- Er patienten sindssyg eller i en tilstand, der ganske kan ligestilles dermed?
- Vil udeladelse af frihedsberøvelse medføre en væsentlig forringelse af patientens udsigt til betydelig og afgørende bedring af tilstanden eller frembyder patienten væsentlig fare for sig selv eller andre?
- Har patienten haft passende betænkningstid?

Sundhedslovens §27e kan anvendes af overlæge på somatisk afdeling til at **tilbageholde og tilbageføre** midlertidigt inhabile, fx delirøse patienter eller varigt inhabile patienter, som vil forlade somatisk afdeling og derved udsættes for at lide personskade. Tilbageholdelse eller tilbageførelse **må ikke ske ved at fastspænde patienten eller medføre at patienten låses inde**.

Det bør dokumenteres i journalen, hvad der er sket og i henhold til hvilken paragraf.

OBS: Husk at forsøge at få patientens samtykke til frivillig indlæggelse og at give patienten en passende betænkningstid, såfremt det er muligt og dokumentér det.

Se også retningslinje dok.nr: 234050

